

bedienen. Uit dien benarden toestand was slechts één uitweg te bedenken: de plaats moest afstand doen van de onafhankelijkheid, die haar zoo weinig nut en zooveel bezwaar had aangebracht, en zich oplossen in de machtige gemeenschap van Rotterdam, waaraan zij sedert de vereeniging met Schoonderloo paalde. In 1841 greep het Gemeentebestuur dat uiterste redmiddel als in wanhoop aan, en deed zelf aan de landsregeering het voorstel om zich met Rotterdam te vereenigen (1).

Het kan van achteren gezien verwonderen, dat dit aanbod bij de regeering van Rotterdam aanvankelijk geen gunstig gehoor vond. Want wie is thans niet overtuigd dat de vereeniging voor beide partijen gelijkelijk voordelig moet zijn? Maar andere tijden, andere gedachten. Het Rotterdam van vóór 1848 was niet hetzelfde als het tegenwoordige van 1890. Ook op den weg van vooruitgang vallen de eerste stappen het zwaarst. In 1841 en eerstvolgende jaren was het inderdaad een zaak om tegen op te zien, zich te belasten met het onderhoud eener uitgestrekte gemeente, die zelf erkende dat haar lasten haar baten te boven gingen. Eerst moesten ondernemingen op kleiner schaal beproefd en met gewenschten uitslag bekroond worden, eer de moed hoog genoeg kon stijgen om ook het grootere bij de hand te durven nemen. Eerst nadat de oude stad aanmerkelijk uitgebreid en aan de overzij van de Maas, op het eiland waarvan zich de voorzichtigheid van het voorgeslacht al in de XVIe eeuw meester had gemaakt, een nieuw net van breede en grootsche havens aangelegd was, terwijl de verbeterde waterweg steeds voortging met meer schepen opwaarts te zenden dan de vervierdubbelde

---

(1) Een zeer belangrijk verhoog, gedrukt bij Kleijn, bl. 330 en vlg.